

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. IV. De causâ finali Geographiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

magis accuratam inferuit. Ab eodem Philippo Labbe tabulæ aliquot methodicæ de vniuersâ Geographiâ prodierunt, aliquoties iam recusæ intra paucos menses.

IOANNES BERTIUS Batauus ætate nostra Regis Christianissimi Geographus, recētiorem Geographiam ex minutis tabulis, iisque inquinatissimis concinnauit. Dedit & Breviarium de eadem, sed absque tabulis: Item feliciori conatu veterem, cum tabulis, in quam tamen multos errores irrepsisse ipse conqueritur.

IOANNES HERIGONVS Gallus in Mathematicam institutionem intrusit tractatum Geographicum vendibilem.

PETRVS DAVITY nobilis Gallus opus ante aliquot annos vulgarat de Rebus publicis, & Imperiis *des Etats & Empires*, quod postmodum in quinque corpora extendit. Multa habet exquisita ex recentioribus relationibus, nauigationibus, hodieporiis, & huic Geographia recentior plurimum debet.

HVGO SEMPILIVS Iesuita Scotus in academia Madritensi professor compendium Geographicum suæ mathesi illigauit.

ABRAHAMVS GOLNITZ Danus de Geographia minutum opus emisit, cui vt faciat fidem, magnam Europæ partem se lustrasse ait. Indicem attexuit operi suo per commodum.

NICOLAVS SANSON Abbauillaus Geographus Regius, edidit tabulas methodicas cultissimas, itémque mappas plures Geographicas, quæ omnibus aliis meritò anteponuntur. Is omnium Geographorum ætatis nostræ facilè princeps audit, ipso etiam Batauorum iudicio, quibus palmam, & laudem in hac arte prætipuit.

CAPVT IV.

De causa finali Geographia.

IDEM est Geographiæ qui omnium scientiarum, & potissimum Philosophiæ, finis, videlicet animus expolire. Scripsit enim sub initium libri primi Strabo Geographiam τῆς τῆ φιλοσοφίας πραγματείας ἔναι, *philosophi negotium esse: & πολυμαθείας* quæ in Geographicâ cognitione exigitur nominandam esse τὴν φιλοσοφικὴν ἐπιτημὴν. Huc quoque spectat, primos Philosophiæ parentes, magnos Geographos extitisse, Homerum scilicet, Anaximandrum Milesium, Hecatæum, Democritum, Eudoxum, &

alios, quorum catalogum ibidem texit Strabo.

Porro vsque adedò homini instituendo necessaria videtur esse Geographia, vt eâ non modò eruditus, sed etiam illiteratus carere non debeat. Dixit enim Hipparchus apud Strabonem Γεωγεφικὴν ἰσοείαν conuenire παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ φιλομαθοῦσι, omni illiterato, & erudito. Videlicet si feræ regionis situm agnoscunt in quâ degunt, syluas quibus se occulunt, arua in quibus pascuntur, quis deterioris conditionis quàm belluam hominem dicat esse, licet indoctum?

Sed quidquid sit de illiterato, necessariam esse contendo Geographiam (vt reliquos taceam) Poëta, Philosopho, Historico, Politico.

De Poëta fatentur qui Virgilium, Ouidium, Silium, Statium, aliòsque Poëseos proceres leuiter attigerunt. Certè (vt de aliis dissimulem) cùm Virgilij magnus interpres Seruius, ab hac imparatus ad eum enarrandum accessisset, tantas tenebras ab hac parte illi offudit, vt eas nondum Critici multis laboribus dissiparint. Hipparchus apud Strabonem ἀρχηγὴν τῆς Γεωγεφικῆς ἐμπειρίας Homerum nuncupat, & eius doctissimus interpres Eustathius illustrauit Dionysij ἀειμήτην. Ea ratio impulit patrum nostrorum memoriâ Lambertum Danegum Anglum ex poëtis omnibus Geographiam poëticam concinnare, quo successu iudicent eruditi.

De Philosopho iam satis multa superiùs commemorata sunt.

Neque Historicum minùs decet, quem sine Geographiâ cæcutire necesse est, cùm ipsa Historiæ dicatur oculus. Quapropter & Historicus sæpe vendicat sibi Geographi, & Chorographi partes, dum regiones depingit, in quibus negotia maioris momenti confecta sunt. Inde etiam Geographia non semel à Strabone ἰσοεία Γεωγεφικὴ nominatur, & vir tantus fatetur se paratiorem accessisse ad scribendam historiam, quòd Geographiam apprimè caleret.

Politicus superest inter eruditos maximus, siquidem huic incumbit homines regere, & regibus assidere: at Politicus sine Geographiâ nullus est. *Primò*, quia, inquit Strabo, Γεωγεφικὴ πάσης ἐστὶ τὰς πράξεις ἀνάγεται τὰς ἡγεμονίας. Geographia ad omnes principum actiones adhibetur: quia scilicet princeps ex vno loco multas vrbes, atque prouincias plerumque regit. *Secundò*, quoniam consilio bella gerere Politicus debet, at quàm grauius in bello

peccetur ex imperitiâ locorum multis exemplis idem Strabo probat. Ideoque Imperatores maximi hanc scientiam plurimi fecerunt. Habuit Alexander Macedo itinerum suorum dimensores. Quam *ἀξιπῶς* Galliæ situm nobis reliquit Cæsar in Commentariis? Quam Geographiæ cupidus Hadrianus Imperator? Quam eius deamans Germanicus, qui per se magnam Imperij Romani partem lustrare voluerunt. Augustus verò Cæsar cum id per valetudinem minus posset, per mensores suos id exsequi conatus est: unde aliqui profuxisse credunt Itinerarium, quod Augusti nomine circumfertur.

Ex iis cum constet Geographiam artes omnium præstantissimas excolere, conficitur eius finem nobilissimum esse, utpote quæ tota viris illustribus perficiendis adhibeatur. Ne tamen nimium sibi arroget, videamus libris sequentibus quid ab aliis scientiis mutuetur.

LIBER SECVNDVS.

De elementis Geographiæ ex sphaera armillari petitis.

CAPVT PRIMVM.

Primæ notiones sphaeræ.

P R I M A. *Sphaera* est corpus solidum vnâ superficie circulari coronatum, cuius mediam partem habes in figurâ A.

S E C V N D A. *Axis sphaeræ* est diameter seu linea centrum orbis peruadens, circa quam voluitur idem orbis, cuius extrema dicuntur *poli*. Itaque omnis *Axis* est diameter, non vice versâ. Diametrum vides in D. E., Axem verò & Polos in B. C.

T E R T I A. *Orbis* est corpus solidum concavâ, & conuexâ superficie circumclusum. Aspice figuram A.

Q V A R T A. *circulus sphaeræ* est linea cuius circumferentia in parte conuexâ sphaeræ describitur. Hunc vides in F. G.